

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Breves Notitiæ Triplicis Status Ecclesiastici, Monastici, Et Secvlaris

Bolland, Johannes

Antverpiæ, 1668

Notitia Qvarta Operis etiamnum reliqui & auxiliij ad illud ab Auctoribus
desiderati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42869

NOTITIA QVARTA

Operis etiamnum reliqui & auxiliij ad illud ab Auctoribus desiderati.

Ex tribus prægressis Notitijs, quantumcumque Breuibus, quas octo tomi iam in lucem dati subministrant, facile unusquisque intelliget, opus hoc non parùm conferre, collaturumque ipso sui progressu amplius, ad honorem Ecclesiæ vniuersæ & confirmationem orthodoxi cultus circa Sanctos versantis; ad Ecclesiarum quoque particularium & religiosorum Ordinum singulorum dignitatem in Sanctis cuique proprijs illustrandam; ad omnis status, ætatis, nationis homines animandos, ut sui similium imitari exempla non segniter contendant, & eorum virtutes assequi se posse confidant, eo adiuuante, qui in cunctis fons & principium est totius sanctitatis. Cùm autem paucorum hominum diligentia, quamuis nulli laboris temporisue impendio parcens se nequeat extēdere, ad omnia & singula loca, ex quibus haberi posset aliquid huic operi subseruiturum; visum est hanc quartam Notitiam in formam memorialis præsentis libello adiungere, orando Episcopos per orbem Christianitatis vniuersos, & quarumcumque Congregationum religiosarum aut ecclesiasticarum Prælatos atque Superiores, nec non eruditos quosuis viros sacræ antiquitatis & antiquæ religionis Studiosos, ut ad publicum rei Christianæ ac literariæ commodum, Dei que & Sanctorum eius honorem, conatus nostros velint benignè promouere; suggerentes videlicet eorum monumentorum notitiam, quæ ad Sanctorum (maximè Diocesi, Ordini, Vrbi, monasterio, aut loco alicui propriorum) Vi-

tam, cultum, Reliquiarum inuentionem, eleuationem, translationes, miracula pertinent: quibus nos vicissim exhibebimus gratos, honorificè profitendo, prout factum est hæcenus, per quos adiuti instructique fuerimus. Modum autem & materiam, quo & circa quam id fieri possit, ea quas subiicimus petitiones & monita distinctè dilucideque explicabunt.

M O N I T A.

1 *Agimus in hoc opere de omnibus Sanctis, quotquot orbe toto coluntur ab Ecclesiâ vel à Catholicis scriptoribus celebrantur, ut olim publico cultu honorati: si qui autem absque eiusmodi cultu nuncupentur vulgò Sancti aut Beati, vel apud scriptores nonnullos tali prætitulantur encomio, sic ut notari diè possit ad què spectare videantur; eos referimus inter Prætermis-
sos, additâ cur prætermittantur causâ; donec scilicet eos publicè coli ut Sanctos aut Beatos plenius nobis constiterit, vel ut sic coli tandem possint permiserit Apostolica Sedes: cuius decretis saluberrimis factum est, ut Sancti vel Beati appellatio (quæ olim patebat latiùs & indiscriminatim tribuebatur priuatâ pietate venerabilibus æquè ac publicâ religione colendis) restricta fuerit ad eos solos, quos Ecclesiâ Romanâ decernente vel permittente palam inuocant & honorant fideles, tamquam certò in æternâ felicitate locatos.*

2 *Quicumque autem sic inuocantur publicè & honorantur, licet fortè Sanctorum aut Beatorum appellatio eis adhuc desit, referuntur à nobis nihilominus inter illos, sed absque eo titulo postquam ante omnia probauerimus, publicum cultum ecclesiasticum eis verè legitimeque deferri, quia id vel Pontifices Romani concesserunt, vel ab Episcopis aut à populo fideli ante immemorabile tempus est introductum, & propter reuerentiam antiquitatis vetitum adduci in controuersiam. Hac autem ratione canemus, ne quemquam silentio nostro videamur ex gradus sui possessione deicere, vel contra Vrbanianas hac de re con-*
stitutiones

stitutiones quidpiam præter fas adijciendo delinquere. In quo si aliquibus fortasse nimis putemur esse scrupulosi, eos limites quos antiquus probatusque usus & sanctiones ecclesiastica fixerunt nec latum unguem præsumentes transire sepe, etiam præcipitij metu ne ad ipsos quidem audentes accedere; nesciant multo optabilius esse, ut in tanta opere non nisi probatiora securioraque proponantur, ad quæ pro affectu suo alius aliquid addere possit; quàm ut abundant, quæ merito quispiam abesse velit, aut seueriori trutinâ iudicet eguisse. Quod idem dictum intellige de patriâ, familiâ, ordine aut professione Sanctorum ex mente auctorum recentiorum definiendis, propter leues quasdam traditiones aut rationes, nulli antiquorum scriptorum testimonio nixas. Quid enim potest esse silentio innocentius, ubi odium paritura putatur manifesta veritas, si palam fuerit enuntiata; & scandalum passura credulitas pertinax si contra se dubium moueri senserit?

3 Cultum autem publicum & ecclesiasticum, qui à nobis requiritur, ut alicui hoc in opere inter Sanctus sit locus, non definimus solâ celebratione festi recitationeque Officii & Missæ, qualia nunc cum solenni canonizatione institui solent: sed ex his omnibus rebus probamus, quibus testari solet Ecclesia tam vniuersalis quàm particularis quacumque, aliquem haberi & esse Sanctum; quæ res ut inducerentur primum & legitime fierent Episcoporum iudicio permittebatur olim, nunc ut nouiter induci possint soli sibi reseruauit Pontifex, postquam causa fuerit in sacrâ rituum Congregatione ventilata. Huiusmodi sunt Corporis aut Reliquiarum infra vel supra altare collocatio, earumque diebus solennioribus expositio, ut solet in Sanctorum Lipsanothecis fieri, vel circumlatio processionalis; imagines cum radijs vel diademate, martyri palmâ aut Sancti Beatiue titulo in templis arisue expositæ, aut semper aut diebus constitutis; lampades cereiue ante eas aut eorum quos referunt sepulcra accendi solitæ; thurificationes, genuflexiones, peregrinationes, orationes ad easdem usurpatæ; anathemata, & acceptorum vel speratorum diuinitus beneficiorum iudicia ibidem appensa, & cetera hu-

ius generis omnia, de quibus tum maximè solemus minutim sigillatimq; docere Lectores, quando de ijs agimus qui non sunt solenniter canonizati.

4 Quibus talia sunt, ij si habeant determinatum annuè diem quo specialius honorantur, siue is dies obitus, seu translationis seu alius quiscumque sit (contingit enim quandoque plures haberi festiuos, & tunc ferè eligimus celebriorem) palàm est quam partem & locum habere in hoc opere debeant. Sin autem toto anno perseuerat cultus nulli certæ diei alligatus, referimus illos ad aliquem ex iam nominatis obitus vel translationis diebus, quando eos possumus scire ex Acti; quando autem nec hoc possumus, antiquis monumentis destituti, nec alia definienda diei occurrit ratio, constat tamen de cultu & ad manum sunt Acta satis probata; eligimus ipsimet diem accommodu, quo eiusdem nominis instituti vel gentis alius occurrit non absimilis Sanctus. Hoc tamen non nisi raro & insignium præstantiâ Actorum adducti facimus & potiùs donec talia adferantur prætermittere malumus, atque ad peculiarem tomum de eiusmodi postea faciendum reseruare.

5 Ad Deiparam Virginem Mariam quod attinet & miracula per eam eiusq; imagines, per Dominicæ Crucis similiuq; Reliquiarum particulas toto orbe patrata: tem ad Christi Seruatoris nostri icones, vel Eucharisticas species prodigijs extraordinarijs famosas ac venerabiles: quæ simili quo opus hoc textitur modo collecta, digesta, illustrata, multis magnisq; voluminibus conscribendis sola sufficerent; ea in hoc opere præmittuntur omnia, ne in immensum moles excrescat.

6 Martyres, quorum corpora ex Romanis aut alijs cœmeterijs sacris hoc aut superiori seculo recens eruta sunt, atque in varijs orbis Christiani partibus venerationi publicæ exposita, & annuo festo honorata; eos, vt nosse licuit, sic diebus suis produximus multos vnà cum authenticis circa donationem approbationemq; instrumentis. Deinceps verò, ne fastidiu similitudo pariat crebra instrumentorum prorsus similiu iteratio (quoniam præ-

ter ea quæ de cœmeterijs alijsq; particularitatibus ex occasione dicta sufficienter iam sunt, nouam ex antiquitate lucem habere nullam possunt) abstinēbimus ab iisdem operosiùs perquirendis aut tractandis prolixius; contentiq; erimus eorum nomina, diem ac locum cultus, donationis ac translationis tempus, strictim indicare Lectori, quando ab ijs apud quos sunt eorundem notitiam acceperimus.

7 Sunt qui eiusmodi corporibus Româ acceptis unâ cum nominibus vel veris vel adscititijs (multis enim adscripta iuueniuntur nomina, plures eruuntur anomymi & ex solis martyrij signis cognoscendi, quibus aliquando tamen aptantur ab Episcopis non incongrua nomina) sunt inquam qui tali in casu recurrunt ad Romanum Martyrologium, & si die aliquo tales inueniant nominatos, maximè si Romæ quoque passî dicantur, putant rectè facere se, quòd illorum qui ibi signantur se habere corpora credant ipsi alijsq; persuadeant, aut saltem ipsis colendis illum diem eligant. Hi si tam frequenti quàm nos experientiâ didicissent, quantam sacrarum reliquiarum confusionem, & quod consequens est, imperiti vulgi & simplicium animorum conturbationem oriri necesse sit ex eiusmodi persuasionē; quam penè semper falsam esse & sepe etiam demonstrari contingit, abstinērent ab eiusmodi temeritate, & ex Ordinariorum consensu quemuis alium præeligerent diem. Quem autem potiùs, quàm quo primùm expositi solenniter sunt, quiq; ipsorum verè propius est? Certè in Martyribus propemodùm infinitis Romæ passis, pauci admodùm celebriores, & quorum corpora eleuata iam olim certisq; ecclesijs sunt attributa, nominantur in Romano Martyrologio: quod si eorum aliqui fortassis ad hæc vsque secula latuerint in cœmeterijs, quis nisi imprudens sperare præsumat, eum, cuius ipse nunc nanciscitur corpus, ipsum esse qui ibi nominetur: cum eiusdem nominis viceni ac forte centeni à Martyrologijs præteriti fuerint, in eodem cœmeterio conditi?

PETITIONES.

1 **S**I qui in vicis, ecclesijs, oppidisve minoribus proprij ac speciales Sancti aliqui aut Patroni, alibi serè ignoti, colatur, de ijs nobis perscribatur, quando & quomodo cultus ille peragatur: num illius ibi sint Acta, Reliquiæ, monumenta alia? & quæ? num templa vel altaria sub eorum inuocatione sacrata, num sodalitia instituta? num de Vitâ, morte, miraculis, aliqua, quæ scripta non sint, conseruata fuerint, vel in memoriâ seniorum, vel in picturis & parietibus, vel in alijs signis?

2 Etiam circa celebres celebrium quamuis locorum Sanctos, si factum est aliquid recenti memoriâ (puta ornatis nouiter erectisue templis vel altaribus, translatis Reliquijs aut in nonam angustioremque capsam repositis, earum particulis aliò missis aut pompâ solemniori ob xaram aliquam causam circumlatis, miraculis recenter factis & approbatis) quod neque ex Manu exaratis neque ex pridem excusis libris potuerimus cognoscere; id nobis quam fieri potest testatissimè & distinctissimè perscribatur.

3 Cum visum fuerit de cuiuscumque Sancti Actis, miraculorum collectione, Inventionis vel translationis historia, hætenus ineditis & ex antiquo quouis manuscripto Legendario vel Passionario transcribendis suggerere; describantur duæ vel tres prima lineæ, & ex ultimâ periodo aliquid, itemq; initium Prologi, si adsit; simulque indicetur, quantæ molis siue quot paginarum sint singula.

4 Si extant alicubi antiqua & manu exarata Martyrologia, eorum specimen transmittatur, descriptis hinc inde tribus quatuorue diebus, ut possimus dispicere num ea habeamus.

5 Si qui libri vel iam olim editi vel recenter typis vulgati noscuntur, quibus carere videamur, de antiquitatibus certarum urbium: Episcopatum, monasteriorum; de Vitis Sanctorum, Officijs aut Lectionibus proprijs, deque alijs rebus ad Sanctas quoquomodo pertinentibus; indicetur forma, annus, locus, moles impressarum.

6 Sicubi

6 Sicubi Sanctorum extant insignes Reliquia vel Româ vel aliunde adductæ, significetur, unde, quando, per quos ea translata fuerint; à quo Episcopo approbatæ, quo honore cultûque exceptæ, quo ornatu locoque reconditæ; ac demum quo anni die, quoque ritu consueverint honorari.

7 Quidquid super his ad nos scribere placuerit, poterit alicui nostrum inscribi & Antuerpiam mitti per cursores ordinarios; simul autem indicetur, quâ viâ ac ratione possint ac velint scribentes responsum accipere.

8 Sicut ex ijs de quibus priori articulo agimus, præter initiales ac finales lineas nihil quod prolixius sit describi mittique volumus, nisi prius responderimus id à nobis integrè desiderari, ne frustra labor sumptusque fiant, si idiam antea aliunde habeamus: ita cum aliquid describi postulauerimus, libenter repensuri mercedem quæ fuerit amanuensibus soluenda, oramus ut id claro & legibili caractere fiat, sine abbreviationibus sine inutilibus mansculis, & fideliter inuariato ubique textu: quia ipsa Sanctorum Acta edimus seruato in omnibus stylo scriptorū veterum. Quod si correctio aliqua aut observatio nobis videatur suggerenda, seorsim illa & in aliâ potius chartâ scribatur.

9 Excusa typis, quæ quidem molis alicuius sint, inconsultis nobis aut priusquam responsum fuerit, nequaquam transmittantur: si tamen aliquid ita exiguum est ut per modum epistolæ possit transuehi, nihil obest quò minus id, præsertim quando recens est, mittatur immediatè.

10 Non ideo omittat aliquis monumenta in antiquis codicibus MSS. reperta indicare nobis propterea quòd fieri possit, ut eorum exemplum iam aliunde habeamus. Nequaquam enim etiam hoc posito frustra sumptus hic labor fuerit: expedit namque in Actis, præsertim rarioribus, scire in quot & quibus codicibus ea reperiantur, & autographorū varijs in locis existentium numerus fidem conciliat certiozem. Prætereà contingit non rarò ut egraphum nostrum aut ex mendoso originali aut ab imperio amanuensi mendosè transcriptum sit: quo casu vehementer iuuat scire, alia alibi esse exemplaria quæ consulere liceat. Denique prompta

labores nostros promouendi voluntas vel in talibus ostensa, fiduciam dabit ut eandē in dubijs subinde occurrentibus audeamus experiri: qui nō raro querere prætermittimus aliquid, quia in ijs locis unde petendum foret responsum, neminem notum habemus.

11 Si quis libros nostros legens deprehendat in iam editis Sanctum aliquem, cuius danda fuisset vel Vita vel notitia, prorsus tacitum præteriri, vel deficientibus cultus publici documentis referri inter prætermisisti omnia quæ ad illum spectant accuratè colligat nobisque submittat, saltem reseruanda in supplementum, quod iam nunc paramus pro singulis mensibus eadem diligentia, qua materiam colligimus pro necdum editis: aded ut illa, quæ ad Ianuarium Februariūque addenda habemus, facile tomum vnum implere possint.

12 Si Sancti alicuius Vita aut miracula à nobis edita, inueniantur sumpta ex autographo mutilo vel contracto, aut non primigenio & antiquo stylo, vel non collata cum textu Græco originali, propterea quod eo caruerimus, & pleniora, antiquiora aut Græca extare alibi nouerit quispiam, ea nobis indicare curet, & an describi velimus pro supplemento, responsum expectet.

13 Si circa chronologiam aut topographiam errauimus alicubi (homines enim sumus) aut in obscuro loco vel vocabulo barbaro explicando non videamur veritatem assecuti, de eaque re fuerimus admoniti; ingenuitate eam, quam in singulorum tomorum præfationibus promisimus, emendare conabimur errorem commissum; idque vel per nos ipsos, loco aliquo opportuno in progressu operis, vel per posteros nostros, ad ipsum ubi error irrepererat locum in Supplemento prædicto id retracturos

14 Omnes denique hæc lecturos rogamus, ut pro Dei Sanctorumque gloriâ in hoc opere augendâ, cum quamplurimis velint communicare notitiam conatum nostrorum, & mediorem per quæ promouere illos etiam ipsi possint: nostri autem in suis orationibus dignentur meminisse, ne ex tam multis tamque præclaris Sanctorum exemplis nullum ipsi spirituales fructum recipiamus, atque ita ad extremum alijs diu multumque laborasse, nobis nihil profecisse doleamus.

FINIS.

900 411V Paderbo 1100